

Јосиф Бродски

ШТА ТРЕБА ЗА ЧУДО?

25. XII 1993.

М. Б.

Шта треба за чудо? Кожух обучеш,
прстохват од данас, зрнце од јуче,
и, уз прегршт сутра, очи нек арче
огризак пространства и неба парче.

И чудо збиће се. Давна чудеса,
ка земљи вуку, ту је адреса,
толико ка крају устреме грађу,
да и у пустињи житеља нађу.

А ако дом остављаш – звезду укључи
на растанку, с четири свеће у кући,
нек свет без ствари сја од тог трена,
и нек те прати, за сва времена.

1993.

ПИСМО У ОАЗУ

Не треба о мени. Не треба ни о коме.
Брини се о себи, о јахачици мадраца.
Не бејаш уста вишка, већ језик вишка, дабоме,
потајни грицкавац речничког квасца.

Сад се у твом оку амбарског мачка с прага
кад зрно чува да се не губи и не рони,
већ туга чита, што је дремала блага,
кад су ме секиром гањали фараони.

Откуд сад то? Слепоочницу сребро облипи?
Опорост је устима источним сластима дата?
Онострани звук? Но, то само песак сипи,
пустињски талисман, из мог пешчаног сата.

Мељава сурова му прекрупа тешка се чини
и кости му беље но да су препране.
Но боље и њега гристи, но усне на врућини
облизивати у сенци пирамиде очерупане.

1994.

БЕКСТВО У ЕГИПАТ (2)

У пећини (нек је каква, ал сигурност крова!
Поузданија од масе правих углова!)
у пећини им беше топло утроје;
на сламу и крпе мирисало је.

Сламната се постеља видела.
Споља је мељава песак млела.
И, чујући млевање то,
поспано се вртеху мазга и во.

Марија се молила; ватра гудела бледа.
Јосиф, намрштен, у ватру гледа.
Младенац, будући бебица права,
и шта би друго, сем да спава.

Још један прође дан – са сто
брига, и пун страха; с „о-хо-хо”
Ирода, војску што шаље;
ери све ближе, што иде даље.

Спокојно проведоше ту ноћ утроје.
Дим к вратима нађе путеве своје,
да их не мучи. Само мазга ту
(или во) гласно уздахну у сну.

Звезда је гледала преко прага.
Једини, шта значи та светлост блага,
док њен вал је кроз ноћ плутао,
знао је младенац; но он је ћутао.

1995.

СЕЂАЊЕ

*Je n'ai pas oublié, voisin de la ville
Notre blanche maison, petite mais tranquille.*
Charles Baudelaire

Дом беше скок геометрије у глвонему зелен
парка, чије мртве статуе, као станари кад баце
кључеве, тумараху по алејама, куд их линије свеле;
нејасно чије – кад окна до њих зраком добаце.
Очигледно, шум лишћа, сумирајући варијанте
завности од судбе (то обично у вечери све је),
служи се шкработинама, и, са становишта лампе,
би сасвим довољно да се волфрам загреје.
Но ролетне беху спуштене. Шљака је крупна,
шкрипећ обазриво, сведочила не о одређеној
присутности спољашњег, већ беше укупна
безадресност, околином што је од ње наслеђено.
И, за пола ноћи облаци, васпитани у вишој школи
нејасности или од просте занесености у глави,
очински су покривали меким перинама голи
космос од неиздрживе суме углова правих.

1995.

АВГУСТ

Мали градови, где вам истину неће рећи.
А и шта ће вам она, свеједно шта јуче било је.
Брестови под прозором хуче околину дворећи
познату само возу. Пчеле се негде роје.

Направивши каријеру од раскршћа, као витез
семафор је; плус, испред му – река,

а разлика измеђ огледала у ком видите се,
и оних, који вас не памте, такође, и није нека.

Заробљене у јари капке је обавила сплетка
или просто бршљан, да не падну у шкрипац.
Преплануо дечак, што у ходник излеће попут метка,
будућност вам отима, стојећи у шорцу, кô дрипац.

Зато се дуго смркава. Вече је обично излишено
у форми станичног трга, где га статуе итд. красе,
где је поглед у ком, „нека си проклет”, читаш скривено
управно пропорционалан количини одсутне масе.

1996.

ЈОСИФ АЛЕКСАНДРОВИЧ БРОДСКИ (1940–1996), руски песник, англојезички есејиста и грађанин света. Рођен у Лењинграду. У четрнаестој години устао је са часа да се у школу никад не врати. Већ тада је знао да „оловка може више него душа”. Самостално је научио пољски и енглески; преводио и са српског. С непуних двадесет променио сијасет занимања да „боље упозна човека, како би о њему писао”. Проучавао је класичну филозофију, религију, енглеску и америчку поезију – руску је одавно имао у венама. Почео је да пише рано, под утицајем Ане Ахматове. Његове ране песме омладина је брзо прихватила. Због тога је пао под лупу КГБ. Ухапшен и осуђен на пет година за друштвени паразитизам. Емигрирао 1972. „За целокупно стваралаштво проткано јасноћом мисли и страсношћу поезије”, додељена му је Нобелова награда 1987. Предавао је на многобројним универзитетима широм света. Био је песник лауреат САД, носилац многобројних почасних титула доктора наука; поседовао је урођен осећај за снагу и дубину матерњег језика, а светску књижевност познавао до нијанси. Одликован и Легијом части 1991. године. Размахан индивидуализмом америчког друштва, у својој поезији спојио је добоко лирско из уске традиције с монументалним из западноевропске и америчке. Због достигнућа у руској поезији многи га пореде с Пушкином. У Петроград се никад није вратио. Умро је од срчаног удара, у Њујорку, 28. јануара 1996. године. Сахрањен је Њујорку, а 1997. пренет у Венецију, на гробље Сан Микеле.

Са руског превео и белешку о песнику сачинио РАДОЈИЦА НЕШОВИЋ